

Til § 43

Denne bestemmelse giver myndighederne mulighed for at foretage de indgreb over for skibe og platforme, der er nødvendige for effektivt at begrænse og bekæmpe forurening eller for at forhindre en truende forurening (stk. 1 og 2).

Eksempelvis kan i tilfælde af en grundstødning føreren af skibet pålægges at tømme særligt udsatte lastrum, før skibet forsøges bragt flot eller forbyde, at et sådant forsøg gøres, indtil der er tilstrækkelig slæbebådsassistance og det nødvendige bekæmpelsesmateriel er bragt frem.

Udøvelsen af de i § 43, stk. 1-3 nævnte beføjelser varetages af Miljøstyrelsen og Søfartsstyrelsen. Der påtænkes ingen ændring af denne ordening og miljøministerens beføjelser efter disse bestemmelser vil derfor også efter denne lov blive henlagt til de nævnte styrelser, jf. § 48.

Bestemmelsen giver mulighed for indgreb af temmelig vidtgående karakter. Det følger af stk. 4, at beslutninger om forbud eller påbud skal begrundes og meddeles skriftligt til føreren af skibet eller den for platformen ansvarlige eller til ejeren eller brugeren af skibet eller platformen. Bestemmelsen åbner mulighed for, at et forbud eller påbud kan meddeles telegrafisk. I tilfælde af beslutning om tilbageholdelse skal meddelelsen tillige indeholde oplysning om, på hvilke vilkår skibet igen kan frigives.

Anvendelsen af indgrebsmulighederne skal tage hensyn til skibets nationalitet og i hvilket farvand, skibet befinder sig.

For danske skibe kan § 43 anvendes i alle farvande.

For udenlandske skibe på dansk søterritorium er indgreb undergivet visse folkeretlige begrænsninger.

Kyststaten kan på basis af sin almindelige højhedsret over sit søterritorium udfærdige love og andre retsfor skrifter til beskyttelse imod forurening, men kyststatens håndhævelse af disse må ske i overensstemmelse med folkerettens regler om fremmede skibes ret til uskadelig passage.

I henhold til Geneve-konventionen af 1958 om det ydre territorialfarvand og den tilstødende zone er gennemfart uskadelig i det omfang, den ikke er til skade for kyststatens fred, orden eller sikkerhed. Kyststaten er i forlængelse heraf berettiget til at hindre gennemfart, som ikke er uskadelig. Dette indebærer, at kyststaten kan skride ind i alvorligere tilfælde af forurening, f.eks. ved forsætlig eller uagtsom udtømmning af olie, og herunder om nødvendigt tilbageholde et fremmed skib med henblik på retsforfølgning.

Er et fremmed skib på vej til det indre territorialfarvand, har kyststaten ret til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at hindre enhver overtrædelse af de bestemmelser, der gælder for skibes adgang til sådant farvand.

Fremmede skibe, der benytter retten til uskadelig passage, skal overholde kyststatens forskrifter, navnlig om transport og sejlads, men også forskrifter, der har til formål at beskytte kyststatens farvande mod forurening.

Som nævnt under bemærkningerne til § 2, stk. 1, nr. 4, overvejes for tiden i Nordsølandene en udvidet jurisdiktion med henblik på at forbedre håndhævelsen af internationale regler til beskyttelse af havmiljøet.

Indgreb over for udenlandske skibe uden for dansk søterritorium, jf. § 2, stk. 1, nr. 4 skal foretages i overensstemmelse med den internationale konvention af 1969 om indgriben på det åbne hav i tilfælde af olieforureningsulykker og protokollen af 1973 (til MARPOL-konventionen) om indgriben på det åbne hav ved forurening af havet med andre stoffer end olie. Efter disse regler kan kyststaten tage sådanne forholdsregler på det åbne hav, som måtte være nødvendige for at forhindre, begrænse eller fjerne alvorlig og overhængende fare for sine kyster eller dermed forbundne interesser. Denne fare skal være forårsaget af olieforurening eller trussel herom som følge af en ulykke til søs, eller handlinger i forbindelse hermed, som med rimelig grund kan forventes at medføre skadelige virkninger af større omfang.

Til § 44

I sølovens §§ 267 og 282, stk. 2 er der fastsat objektivt ansvar for enhver skade, der skyldes udtømmning af olie fra et skib og for udgifterne til beredskabsforanstaltninger, såfremt der er sket eller er fare for udtømmning af olie. Efter stk. 1, der supplerer de nævnte bestemmelser i søloven, indtræder der objektivt ansvar for udgifter til rimelige beredskabsforanstaltninger i alle tilfælde, hvor der er sket eller er fare for forurening med skadelige stoffer. Bestemmelsen gælder ligeledes for platforme. Bestemmelsen vil ikke blive bragt i anvendelse, såfremt det godtgøres, at den pågældende hændelse er en følge af de i sølovens § 268, stk. 1 a-c nævnte årsager (bl.a. krigshandlinger og sabotage). I de særlige tilfælde, hvor et skib, der yder et nødstedt skib hjælp, foretager udtømmning af olie m.v., f.eks. for at dæmpe søen, følger det at de almindelige nødretsgrundsætninger i dansk erstatningsret, at udgifterne i medfør af denne bestemmelse påhviler det nødstedte skib.